

ው ሳ ኔ

የሰበር መ/ቁ. 29761

1. የፌደ/ጠ/ፍ/ቤት ይግባኝ ሰሚ ችሎት በመዝገብ ቁ. 24699 ጥር 23 ቀን 1999 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ ተሸሯል።
2. ግራ ቀኝ ወጪና ኪሣራቸውን የቻቻሉ።
3. መዝገቡ ተዘግቷል። ይመለስ።

ጥቅምት 14 ቀን 2000 ዓ.ም

ዳኞች:- መንበረፀሐይ ታደሰ
 መስፍን እቁበዮናስ
 ሂሩት መለሰ
 ተሻገር ገ/ሥላሴ
 ታፈሰ ይርጋ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

- አመልካች:-**
- 1ኛ አቶ ዳባ ደበሌ - ቀረቡ
 - 2ኛ .. ደምሴ በዳዳ ቀረቡ
 - 3ኛ ወ/ሮ አለሚ ተ/ዓዲቅ ቀረቡ
 - 4ኛ .. ደግነሽ ጫሞራ ቀረቡ
 - 5ኛ ቁስ ኤፍሬም መኩንን ቀረቡ

ነ/ዓ

- መልስ ሰጭ:-** የአቶ ደበበ ተፈራ ወራሾች
1ኛ ወ/ሮ ሸዋማማሽ ደበበ	}	ቀረቡ
2ኛ ሻ/ቃ ጌቱ ደበበ		

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍርድ

የሰበር አቤቱታ የቀረበው የአዲስ አበባ ከተማ ሰበር ሰሚው ችሎት በመ/ቁጥር 03678 መጋቢት 7 ቀን 1999 ዓ.ም በሰጠው ትእዛዝ ላይ ቅር በመሰኘት ነው።

ጉዳዩም ባጭሩ እንደሚከተለው ነው።

የአሁን መልስ ሰጭዎች ለሰበሩ አቤቱታ መነሻ በሆነው ጉዳይ ከሃሻ የነበሩ ሲሆን ክሱን በቅድሚያ ተቀብሎ ላየው ለአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ያቀረቡት ክስ የአውራሻችን የአቶ ደበበ ተፈራ ንብረት የሆነውን በአቃቂ ከተማ የሚገኘውን የወፍጮ ቤት ድርጅት በወቅቱ የነበሩት የቀበሌ ተመራጮች ከፋፍለው ለአምስቱም አመልካጆች በመስጠታቸው እና አውራሻችን ከዚህ ድርጅት በቀር ሌላ ያልነበራቸው መሆኑን በማረጋገጥ

በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሠረት ይኸው ንብረት እንዲመለስላቸው ያቀረቡት አቤቱታ ተቀባይነት አግኝቶ የከተማ ልማትና የቤት ሚ/ር በቁጥር 80/ደ/2135/83 ንብረቱ እንዲመለስላቸው ተወስኗል። ስለሆነም ንብረቱን ለማስረከብ ፈቃደኞች ባለመሆናቸው በፍርድ ኃይል ሊያስረክቡን ይገባል የሚል ሲሆን ለዚህም አቤቱታቸው ማስረጃዎቻቸውን ዘረዘረው አቅርቦዋል።

የአሁን አመልካኞችም ይኸው ንብረት በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሠረት የተወረሰ በመሆኑ ለረዥም ጊዜ ከመንግሥት ተከራይተን ለመንግሥትም ኪራይ እየከፈልን የምንኖርበት ንብረት በመሆኑ ልንከሰስ አይገባም በማለት ተከራክረዋል።

የመጀመሪያው ደረጃ ፍ/ቤትም የግራ ቀኝን ክርክር ተመልክቶ ክርክር ያስነሣው ንብረት ለመልስ ሰጭዎች አውራሽ እንዲመለስላቸው የተወሰነ ለመሆኑ የሚያረጋግጥ ማስረጃ ቀርቧል። ማስረጃውም በሥራና ከተማ ልማት ሚ/ር የተሰጠ ነው። በአዋጅ ቁጥር 47/67 አንቀጽ 31 መሠረት አዋጅን የማስፈፀም ሥልጣን የተሰጠው ለዚህ የሥራና ቤቶች ሚ/ር በመሆኑ ንብረቱ ሊመለስላቸው ይገባል። በሌላ በኩል የአሁን አመልካኞች ቤቶቹ የተወረሱ ናቸው ከማለት በቀር ለመልስ ሰጭዎች እንዲመለሱ አልተወሰነም በማለት አልተከራከሩም። ያልተመለሱ ስለመሆኑም በማስረጃ አስደግፈው አላስረዱም ስለሆነም ክስ የቀረበበትን ንብረት አምስቱም አመልካኞች ለመልስ ሰጭዎች ያስረክቡ ሲል ወስኗል።

ይህንን ውሣኔ በመቃወም በየደረጃው ላሉት ይግባኝ ሰሚው ፍ/ቤት እና ሰበር ሰሚው ችሎት ቢያቀርቡም አቤቱታው ተቀባይነት የለውም በሚል መዝገቡ ተዘግቷል።

ይህ የሰበር አቤቱታ የቀረበው በዚህ ዳኝነት ላይ ቅር በመሰኘት ይሻርላቸው ዘንድ በዝርዝር በመጠየቃቸው ነው።

የቅሬታውም ፍሬ ሀሣብ በይዘቱ በሥር ፍ/ቤቶች ከተደረገው ክርክር የተለየ አይደለም።

እኛም በአመልካኞች በኩል የቀረበውን የሰበር አቤቱታ ለዚህ አቤቱታ በመልስ ሰጭዎች በኩል የሰጠውን መልስ ከሥር ፍ/ቤቶች የመዝገብ ግልባጭ ጋር አገናዝበን ተመልክተናል።

እንደተመለከትነውም በዚህ ጉዳይ ምላሽ ሊሰጠው የሚገባውን አከራካሪ ነጥብ ይህንን አከራካሪ የሆነውን ጉዳይ የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤቶች ተቀብለው ለማስተናገድ የሚያስችላቸው ሥልጣን አላቸው ወይስ የላቸውም የሚለው ነው።

በግራ ቀኝ ከቀረበው ክርክር ይዘት እንደምንረዳው የአሁን መልስ ሰጭዎች በአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያው ደረጃ ፍ/ቤት ያቀረቡት ክስ እና የጠየቁት ዳኝነት የአውራሻችን ንብረት የሆነውን የወፍጮ ድርጅት በወቅቱ የቀበሌ አመራር የነበሩት ያለአግባብ ክፋፍለው ለአመልካኞች የሰጡበትን ስለሆነና ይህም አድራጎት ተገቢ አለመሆኑ ታውቆ ቤቱ እንዲመለስልን ሥልጣን ባለው አካል የተወሰነ ስለሆነ ንብረቱን በእጃቸው አድርገው የሚገኙት ተገልጋዮች እንዲያስረክቡን ይደረግልን የሚል ነው። አመልካኞችም ይኸው ንብረት በአዋጅ ቁጥር 47/67 መሠረት መንግሥት ወርሶት በቀበሌው አስተዳደር ሥር የሚተዳደርና ከቀበሌው ተከራይተን ለረዥም ዓመታት ኪራይ እየከፈልን የምንኖርበት ስለሆነ ልናስረክብ አይገባም በማለት ተከራክረዋል። የክርክሩ አንኳር ነጥብ ይህ ስለመሆኑ በግራ ቀኝ የተካደ ጉዳይ አይደለም። ክርክሩ ይህ ከሆነ ይህንን ጉዳይ የከተማው ፍ/ቤቶች የማየት ሥልጣን ያላቸው ስለመሆኑ የአ/አበባ ከተማ ፍ/ቤቶችን የዳኝነት ሥልጣን ከደነገገው አዋጅ ከአዋጅ ቁጥር 361/95 አንባር ሊታይ ይገባዋል። በዚህ አዋጅ አንቀጽ 41 የእነዚህ ፍ/ቤቶች የፍ/ብሔር ጉዳይ የዳኝነት ሥልጣን ተዘርዝሯል። በዚህ ዝርዝር ላይ ያለአግባብ በመንግሥት የአስተዳደር አካላት ተወስኗል የተባለን ንብረት ለማስመለስ ሲባል የሚቀርበው የፍ/ብሔር ክርክር የከተማ ፍ/ቤቶች ሥልጣን ነው በሚል የተካተተ አይደለም። ምናልባትም በአንቀጽ 41 (ሀ) ሥር በተመለከተው መሠረት ሊታይ የሚችል ነው እንዳይባል ጉዳዩ የይዘታ ባለመብቶችን የሚመለከት እንጂ የተወሰደን ንብረት ለማስመለስ የሚልን ጉዳይ

የማይጨምር ከመሆኑም በላይ ይኸው የይዘታ ባለሙሉነት ከከተማው መሪ ሃላን አፈፃፀም ጋር ተያይዞ የተገኘ እንደሆነ ብቻ በመሆኑ ይኸው ንዑስ ድንጋጌ ከዚህ ጉዳይ ጋር ተያያዥነት ያለው ሆኖ አይገኝም። እንዲሁም ይኸው ክርክር ያስነሣው ጉዳይ በዚህ ድንጋጌ ንዑስ ድንጋጌ (ረ) እንደተመለከተው «የከተማው አስተዳደር ከሚያስተዳድራቸው የመንግሥት ቤቶች ጋር በተያያዘ የሚነሱ ጉዳዮች፤» በሚለው ሥርም የሚወድቅ አይደለም። የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤት የዳኝነት ሥልጣን በሚመለከተው በዚህ ደንብ ሥር ያልተመለከተን ጉዳይ ፍ/ቤቶች ተቀብለው ለማስተናገድ ሥልጣን የላቸውም። ክስ የቀረበለት ፍ/ቤት ክሱን ተቀብሎ ለማስተናገድ በሕግ የተሰጠው ሥልጣን የሌለው መሆኑ ከተከራካሪው ወገን በመከራከሪያ ነጥብነት ባይቀርብለትም በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ 231(1)(ለ) በተደነገገው መሠረት በአራሱ አነሣሽነት በክሱ ላይ የተገለጸው ጉዳይ ከፍርድ ቤቱ ሥልጣን ውጭ መሆኑን በመግለጽ መዝገቡን ዘግቶ ሊያሰናብታቸው ይገባል።

የአሁን መልስ ሰጭዎች ከዚህ በፊት በዚህ ጉዳይ ተመሳሳይ ዳኝነት ለመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት አቃቂ ምድብ ክስ አቅርበው በጉዳዩ ላይ ይመለከተዋል የተባለው የክፍሉ ቀበሌ በጉዳዩ ላይ ጣልቃ ገብቶ ከተከራከረ በኋላ በመ/ቁ 311/95 ታህሣሥ 21 ቀን 1995 ዓ.ም በዋለው ችሎት በግራ ቀኙ መካከል የተነሣው ክርክር የወፍጮ ቤት ድርጅት የተባለው ንብረት የተወረሰ ነው ወይስ አይደለም? በሚለው ጭብጥ ላይ ያተኮረ በመሆኑ ክርክሩን ለማየት ፍ/ቤቱ ሥልጣን የለውም በማለት መዝገቡን ዘግቶታል። እንግዲህ ከዚህ ውሳኔ በኋላ ነው የአሁን መልስ ሰጭዎች ለአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በዚህ ጉዳይ አዲስ ዳኝነት የጠየቁት። ጉዳዩን የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤት ለማየት የሚያስችለው ሥልጣን ያለው ስለመሆኑም የተለየ አዲስ ጉዳይ የተካተተበትም አይደለም። በመሆኑም ከላይ እንደተመለከተው መልስ ሰጭዎች ክስ ያቀረቡት ጉዳይ በአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤት ሥልጣን ሥር የሚወድቅ ሆኖ ባለመገኘቱ እና ክሱ የቀረበላቸውም ፍ/ቤቶች ክርክሩ በደረሰበት ደረጃም ቢሆን ይህንኑ እንደተረዱ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 231(1) (ለ)

እንደተደነገገው ጉዳዩ ከፍ/ቤቱ ሥልጣን ውጭ ነው የሚለውን መሠረት በማድረግ መዝገቡን መዝጋት ሲገባቸው ተቀብለውና አስተናግደው በጉዳዩ ላይ ዳኝነት በመስጠታቸው በሥነ ሥርዓት ጉድለት ረገድ መሠረታዊ የሕግ ስህተት የፈፀሙ መሆኑን ተረድተዋል።

ው ሣ ኔ

1.የአዲስ አበባ ከተማ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 00870 በመጋቢት 25 ቀን 1998 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ የከተማው ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 03275 ሐምሌ 27 ቀን 1998 ዓ.ም እንዲሁም የአዲስ አበባ ከተማ ሰበር ሰሚው ችሎት በመ/ቁ. 03678 በመጋቢት 07 ቀን 1999 ዓ.ም የሰጡት ትዕዛዞች በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁ. 348(1) መሠረት ተሸሯል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ተ.ወ